

Yttrande

Datum
2019-05-08
Ert datum
2019-05-02

Vårt dnr
041/2019-4.1.1.
Ert dnr
4.6.18-05614/2019

Sidnr
1(2)

Jordbruksverket
Miljöregelenheten
Att: Sabá Wallström
e-post: genteknik@jordbruksverket.se

Jordbruksverkets förslag till beslut gällande fältförsök med genredigerad potatis

Yttrande

Nämnden anser att de krav Jordbruksverket ställer på försöksutövaren är rimliga och att försöken inte innebär någon ökad risk för hälsa eller miljö jämfört med försök med konventionell potatis. Det faktum att potatisen endast innehåller amylopektinstärkelse kan, vid en eventuell marknadsintroduktion, leda till en minskad kemikalieanvändning inom stärkelseindustrin, vilket nämnden ser som positivt. Sammantaget har nämnden inga invändningar mot Jordbruksverkets förslag att ge Lyckeby Starch AB tillstånd att genomföra fältförsök med genredigerad potatis under åren 2019 till 2023.

Nämnden vill i sammanhanget påpeka att det är problematiskt att produkter med samma tillförda egenskap regleras olika beroende på vilken teknik för mutagenes som används. Det går inte att via analys avgöra om mutationen uppstått spontant, via klassisk mutagenes (som strålning), eller via en genredigeringsteknik. Det blir därmed omöjligt för behöriga myndigheter och företag att följa den EU-gemensamma märknings- och spårbarhetslagstiftningen.

Bakgrund

Lyckeby Starch AB har ansökt om tillstånd för fältförsök med genredigerad potatis under perioden 2019 till 2023. Remissen gäller Jordbruksverkets förslag till beslut i ärendet.

Potatisstärkelse består av amylos och amylopektin som båda är uppbyggda av glukosmolekyler. Det som skiljer dem åt är att amylopektin är en grenad molekyl, medan amylos till största delen är rak. Det gör att amylopektin respektive amylos har olika egenskaper.

I de tre potatislinjer som ansökan omfattar har en, två respektive tre gener slagits ut med hjälp av genredigeringstekniken CRISPR/Cas9. I samtliga linjer produceras enbart amylopektin. I två av de tre linjerna är dessutom amylopektinmolekylerna kortare. De innehåller inget nytt genetiskt material och det produceras inget för potatisen nytt eller förändrat protein.

Potatisstärkelse som enbart innehåller amylopektin är lagringsstabil och kemiska modifieringar av stärkelsen kan därför minskas avsevärt. Den nederländska potatissorten Eliane innehåller enbart amylopektinstärkelse och finns på marknaden sedan 2005. Den har dock förädlats med hjälp av mutagen strålning och regleras därför inte av direktiv 2001/18/EG om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

Den aktuella potatisen har tidigare år försöksodlats utan att försöksutövaren behövt ansöka om tillstånd enligt direktivet. Efter EU-domstolens tolkning av termen mutagenes i juli 2018 omfattas dock inte produkter som förädlats med hjälp av riktad mutagenes av det undantag som gäller för produkter som tagits fram via slumpmässiga mutationer till följd av strålning eller mutagena kemikalier.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichefen Marie Nyman fattats av ledamöterna Stefan Johansson, Malin Larsson, Johan Hultberg, Josef Fransson, Ilona Szatmári Waldau, Magnus Oscarsson, Stellan Welin, Ulrika Egertsdotter, Stefan Jansson, Martin Weih och Lars Åhrlund-Richter samt tjänstgörande ersättarna Tina Acketoft, Emma Nohrén, Britt Berglund och Per Sandin. Vid ärendets slutliga handläggning utan att delta i avgörandet deltog även ersättarna Staffan Eklöf, Christina Dixelius samt Laura Parducci samt tjänstemännen Mia Olsson och Birgit Postol.

Stefan Johansson

Marie Nyman